

жовтня 2019 року, Чернігів (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г Шевченка). – Київ: Симоненко І. В., 2019. – С. 197–201.

33. Чеботарьова О. В. Сучасні технології навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в Новій Українській Школі [Електронний ресурс] / О. В. Чеботарьова // Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (14-15 трав. 2020 р., м. Київ) : До 15-річчя ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів»/ НПУ ім. М. П. Драгоманова ; ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів». – К., 2020. – С. 104-108. – URL:

<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/29444/1/Innovatsiyni-pidhody.pdf>

<https://lib.iitta.gov.ua/>

Лариса Дарченко,
методист Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

Інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію освітньої роботи в закладах дошкільної освіти у 2023-2024 навчальному році»

Організація освітнього процесу в закладах дошкільної освіти всіх типів та форм власності здійснюється відповідно:

Конституції України;

Конвенції про права дитини (редакція від 20.11.2014);

Законів України:

«Про освіту» (редакція від 16. 01. 2020);

«Про дошкільну освіту» (редакція від 16. 07. 2019);

«Про охорону дитинства» (редакція від 09. 08. 2019);

«Про місцеве самоврядування в Україні» (редакція від 01. 03. 2020);

Постанов:

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 № 1341 (в редакції постанови КМУ від 12 червня 2019 р. № 509) «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 №86 про «Положення про заклад дошкільної освіти»;

Наказів:

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція»;

Наказ Державної служби якості освіти від 30.11.2020 №01-11/71 про «Методичні рекомендації з формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗДО»;

Наказ МОН України від 28.09.2022 р. № 620-21 «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»»;

Наказ МОН України від 19.10.2022 р. № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»»;

Наказ МОН України від 17.11.2021 №1236 «Про затвердження Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього»;

Концепцій:

Концепція національного - патріотичного виховання дітей та молоді (редакція від 29. 07. 2019);

- Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку (редакція від 09.07.2020 р.);
- Концепція розвитку дошкільної освіти (проект - 2020);
- Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року (редакція від 25.05.2021);

□ Концепція Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року (розпорядження КМУ від 19.05.2021 №474 – р);

Листів:

□ Лист МОН України від 16.03.2021 №1/9-448 «Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти»;

Актуальними залишаються державні документи, розроблені під час оголошення воєнного стану в Україні, а саме:

- Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»;

- Лист МОН України від 02.04.2022 №1/3845-22 «Про рекомендації для працівників ЗДО на період дії воєнного стану в Україні»;

- Лист МОН України № 1/4428-22 від 25.04.2022 «Про методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти»;

- Лист МОН України від 17.03.2022 №1/3475-22 «Про зарахування до ЗДО дітей із числа внутрішньо переміщених осіб»;

- Лист МОН України від 22.06.2022 №1/6887-22 «Щодо збереження мережі закладів дошкільної освіти та захисту прав їх працівників»;

- Лист ДСНС України від 14.06.2022 №03-1870/162-2 «Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти»;

- Лист МОН України від 15.06.2022 №1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами».

Робота закладів дошкільної освіти в умовах дії правового режиму воєнного стану організується залежно від конкретної ситуації в населеному пункті та з урахуванням заходів і завдань, визначених військово-цивільною адміністрацією й засновником ЗДО.

Нагадуємо, що заклади освіти мають право організувати освітній процес в очному режимі лише за умови наявності облаштованих укриттів або бомбосховищ та дозволу Постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій місцевих органів виконавчої влади (лист Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 14.06.2022 №03-1870/162-2).

Враховуючи реалії сьогодення можливе використання *наступних форм освіти дітей дошкільного віку: інституційна (очна, дистанційна, змішана), індивідуальна (сімейна або домашня, педагогічний патронаж).*

Змішана форма освіти не передбачена законом, а поєднує в собі очну і дистанційну форми навчання. Зокрема, у разі нестачі місць в укриттях для всіх вихованців та працівників ЗДО частина дошкільників здобувають освіту у звичному (очному форматі), а інші, які перебувають за межами закладу – з використанням технологій дистанційної форми організації освітнього процесу. Через тиждень може змінюватись – діти, які відвідували заклад освіти переходять на дистанційну форму і навпаки.

Основна особливість здійснення дистанційної форми організації освітнього процесу в дошкільній освіті – одночасна інтерактивна взаємодія педагога з дітьми та дорослими, які за ними доглядають, виокремлення часу в усіх учасників освітнього процесу для освоєння дитиною пізнавального матеріалу, консультативного супроводу тощо.

Кожен керівник закладу дошкільної освіти самостійно вирішує як він буде надавати послуги всім тим дітям, які потребують.

Міністерством освіти і науки України визначено наступні *моделі освітнього процесу:*

1. Дитина знаходиться в Україні на безпечній території, її місце проживання не змінилося або вона повернулася на постійне місце проживання. Якщо заклади дошкільної освіти працюють, дитина може відвідувати їх безпосередньо; за бажанням батьків – отримувати освіту дистанційно або в умовах сім'ї.

2. Дитина є внутрішньо переміщеною особою (ВПО). Такі діти мають право на зарахування до закладу за місцем проживання.

3. Дитина знаходиться на тимчасово окупованій території. Це найскладніший варіант через різні умови та обмежений вибір.

4. Дитина знаходиться за кордоном. У такому випадку дитина може відвідувати дитячий садок за кордоном. Може отримувати також дистанційну, домашню або сімейну форми освіти.

Діти дошкільного віку (в т.ч. діти з особливими освітніми потребами) можуть здобувати дошкільну освіту:

- у закладі дошкільної освіти, незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;
- у структурних підрозділах юридичних осіб приватного і публічного права у т.ч. закладів освіти;
- у сім'ї (за сімейною або домашньою формою здобуття дошкільної освіти);
- за допомогою фізичних осіб, які мають педагогічну освіту та /або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, у т.ч. які провадять незалежну професійну діяльність;
- за допомогою фізичних осіб – підприємців, основним видом діяльності яких є освітня;
- у групах короткотривалого перебування, організованих за допомогою міжнародної підтримки.

Головна мета дошкільної освіти – створення безпечних умов у закладі дошкільної освіти задля збереження життя і здоров'я дошкільників та сприяння їх гармонійному розвитку.

Стратегічні завдання, які стоять перед Урядом та МОН України:

- ухвалення нової редакції Закону України «Про дошкільну освіту» та його імплементація;
- відновлення мережі закладів дошкільної освіти у територіальних громадах, реконструкція та будівництво укріплень;
- підвищення статусу та соціальних гарантій педагогічних працівників дошкільної освіти, підвищення кваліфікації та сприяння їх професійному розвитку;
- оновлення матеріально-технічної бази закладів дошкільної освіти;
- упровадження різних форм дошкільної освіти (дистанційна, змішана, онлайн-садок, консультативні пункти, сімейні садки, центри раннього розвитку, дитячі садки на колесах тощо);
- створення цілісної системи забезпечення якості освіти;
- психологічна підтримка усіх учасників освітнього процесу;
- оновлення освітніх програм для дітей дошкільного віку відповідно до Стандарту дошкільної освіти;
- впровадження новітніх технологій, якісних практик у роботу ЗДО.

Зразковий заклад освіти прагне досягти загальної мети дошкільної освіти. Для цього ставить собі мету на найближчий час, на перспективу і крок за кроком йде до неї. Працівники закладу освіти, щоб досягнути загальної мети дошкільної освіти, орієнтуються на якість, сприяють формуванню культури, що має результатом поведінку, ставлення, діяльність і процеси, які додають цінність завдяки задоволенню потреб і очікувань замовників й інших відповідних зацікавлених сторін.

Розуміння «зразкового закладу освіти» у кожного своє. Однак упевнені, що маркерами зразковості є такі:

- заклад функціонує як цілісна, злагоджена система; діти щасливі, допитливі та здорові;
- у закладі створено умови для реалізації здібностей, інтересів, потреб і всебічного розвитку кожної дитини;
- забезпечено індивідуальну зону творчого розвитку кожної дитини, кожного працівника, спираючись на їхні якості та здібності, індивідуальну траєкторію розвитку;
- у дітей сформовано життєві компетентності та дошкільну особистісну зрілість перед вступом до школи за державним стандартом дошкільної освіти (Базовим компонентом дошкільної освіти);
- у закладі створено умови для здорового способу життя, фізичного й психоемоційного розвитку, панує атмосфера довіри і взаємоповаги усіх учасників освітнього процесу;
- забезпечено якісний інформаційно-методичний, управлінський, педагогічний супровід діяльності закладу;
- забезпечено доступ до новітніх засобів та освітніх технологій у дошкільній освіті;
- батьки довіряють закладу і є активними;
- створено дієву та прозору систему фінансування діяльності закладу; створено дієву внутрішню систему.

Найкрасномовніше про зразковий заклад освіти свідчать його результати у досягненні визначеної мети. У такому закладі діяльність вимірюють не кількісними показниками (хоча й без них не обійтися), а якісними. Тому забезпечення якості дошкільної освіти як системний процес в основній своїй частині відбувається саме у зразковому закладі освіти. Звісно, що він залежить від зовнішніх чинників, які безпосередньо впливають на внутрішню якість: державна освітня політика, бюджетне фінансування, розвиток психолого-педагогічних наук, ефективність наукових досліджень, методик і технологій, якість підготовки педагогів тощо.

Одним із головних завдань закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану є організація роботи з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності усіх учасників освітнього процесу.

З метою сприяння діяльності українських педагогів дошкільля фахівцями відділу дошкільної освіти українського інституту розвитку освіти розроблено Кейс Безпеки (<https://bit.ly/3Xv9buL>). В ньому зібрано необхідні матеріали для використання в роботі педагогічними працівниками:

- нормативно-правова база;
- орієнтовний перелік документації, яка регламентує питання охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладі дошкільної освіти;
- додаткова література;
- відеотека.

Отже, зразковий заклад освіти — це територія успіху, комфорту, розвитку і безпеки, навчання, виховання дітей та професійної діяльності працівників.

Освітній процес в ЗДО здійснюється відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33), реалізація якого відбувається із врахуванням Методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти.

Процедура досягнення здобувачами дошкільної освіти результатів (набуття компетентностей), передбачених Базовим компонентом дошкільної освіти, визначається освітньою програмою закладу освіти (ст. 22 Закону України «Про дошкільну освіту»). Вимоги до формування освітньої програми залишилися без змін. Заклади дошкільної освіти як основну частину своєї освітньої програми можуть використовувати схвалені чи рекомендовані Міністерством освіти і науки України програми, за необхідності, доповнюючи її додатковими освітніми компонентами (лист МОНУ від 09.12.2019 № 1/9-750). У цьому випадку в освітній програмі закладу необхідно чітко зазначити назву (назви) та реквізити таких програм (номер

та дату листа МОН або ІМЗО, у якому вказано рішення про надання відповідного всеукраїнського грифу).

Залишається право одночасного використання різноманітних чинних освітніх комплексних програм для дітей усіх вікових категорій та одночасного впровадження різних всеукраїнських та локальних парціальних програм для поглиблення змісту інваріантної складової та/або забезпечення варіативної складової змісту БКДО. Вибір комплексних та парціальних програм педагоги кожної групи здійснюють самостійно в залежності від специфіки діяльності закладу та/або групи, потреб розвитку вихованців, запитів батьків. Ознайомитися з переліком чинних освітніх програм та навчально-методичної літератури для закладів дошкільної освіти можна за посиланням <https://goo.gl/17YmaJ>.

Інформуємо, що рішенням експертної комісії з дошкільної педагогіки та психології від 12 травня 2023 року (протокол № 3) навчально-методичному посібнику «Парціальні програми дошкільної освіти: Реалізація змісту Державного стандарту дошкільної освіти» (авт. Гавриш Н. В., Косенчук О. Г., Піроженко Т. О.) надано гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі», який зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 1.0016-2023.

В умовах воєнного стану нагальним став попит на парціальні програми, які створюють повний програмовий супровід дошкільної освіти та задовольняють освітні потреби дітей та запити родин, відповідно до інваріантної та варіативної складових Базового компонента дошкільної освіти. Побудова освітнього процесу в сучасних умовах у закладах за різними формами здобуття освіти за кількома програмами дозволяє повніше врахувати можливості, інтереси, потреби і задатки кожного малюка задля своєчасного цілісного розвитку дитячої особистості.

Які ж причини спонукали до висновку про актуальність питання використання парціальних програм? Про це засвідчив Всеукраїнський марафон «Реалізація змісту дошкільної освіти в парціальних програмах» (у ньому взяли участь близько двохсот тисяч учасників).

Саме тому, авторами Гавриш Н. В., доктор педагогічних наук, професор, Косенчук О. Г., (кандидат педагогічних наук, доцент, начальник відділу дошкільної освіти Українського інституту розвитку освіти), Піроженко Т. О., (доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології дошкільника інституту психології ім. Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, член-кореспондент НАПН України), підготовлено методичний посібник «Парціальні програми дошкільної освіти: Реалізація змісту Державного стандарту дошкільної освіти», спрямований на використання в системі дошкільної освіти для підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів в аспекті імплементації змісту Державного стандарту дошкільної освіти.

Чим зацікавить методичний посібник? Уперше в одному посібнику зібрано інформацію про позитивні практики впровадження парціальних програм, що є дуже зручним для всіх зацікавлених. Також посібник містить матеріали для контролю знання змісту парціальних програм.

Пропонований навчально-методичний посібник містить:

- науково-методичні статті, що відбивають актуальність процесу програмотворення в контексті сучасних освітніх реформ;
- короткий огляд чинних парціальних програм з різних напрямів інваріантної та варіативної складових Базового компоненту дошкільної освіти;
- корисну інформацію щодо методичних матеріалів, рекомендацій і позитивних практик впровадження парціальних програм, список літературних джерел, що стосуються актуальних проблем сучасної дошкільної освіти, її нормативно-правових основ та програмотворення.

За QR-кодами є можливість переглянути презентації програм у супроводі виступів безпосередніх розробників/розробниць в межах Всеукраїнського марафону «Реалізація змісту Державного стандарту дошкільної освіти в парціальних програмах», а також виступи

педагогічних колективів ЗДО щодо позитивного досвіду впровадження цих програм. Корисні методичні поради будуть на часі для тих педагогів і колективів, які обирають відповідну програму.

До вашої уваги пропонуємо нову парціальну програму розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» у межах проєкту «Сприяння освіті» від команди The LEGO Foundation. Програму схвалено рішенням експертної комісії з дошкільної педагогіки від 04 січня 2023 року (протокол №1), надано гриф «Схвалено до використання в освітньому процесі», яку зареєстровано у Каталозі надання грифів та навчальній літературі та навчальним програмам за №1.0001-2023.

До програми розроблено методичні рекомендації, у яких окреслено практичні шляхи реалізації гри як наскрізного підходу в освітньому процесі закладу дошкільної освіти для всебічного розвитку дитини. Ця програма є парціальною. Її можна використовувати в поєднанні з чинними комплексними освітніми програмами, за якими організовується освітній процес у закладах дошкільної освіти; під час створення робочих програм навчальних дисциплін закладів вищої освіти й післядипломної педагогічної освіти, а також батькам дітей раннього і дошкільного віку.

Представлений у методичних рекомендаціях комплекс діагностичних завдань «Чарівні перетворення» в першу чергу запропоновано до застосування практичним психологам, соціальним педагогам, вихователям закладів дошкільної освіти; аналогічним/відповідним фахівцям в закладах загальної середньої освіти, центрах дитячого розвитку, консультивання та патронату сімей.

Під час літньої школи 2023, організованої та проведеної Запорізьким ІППО, було презентовано парціальну програму з патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку «Моя країна - Україна» (авт. Н.Гавриш, О.Косенчук, Т.Піроженко).

Мета програми – об'єднання зусиль педагогів та батьків, спрямованих на укріплення національної ідентичності дітей як основи, на якій проростатиме справжній патріотизм, сприяння формуванню у дітей позитивного образу своєї країни, утвердження активної позиції громадянина своєї країни, виховання ціннісного ставлення до своєї родини як частини свого народу, його історії, традицій, культури.

Зважаючи на роль батьків, родини у розвитку особистості, у програмі визначено яким чином дома можна формувати національну ідентичність, які форми і методи використовувати.

Програма зорієнтована на наскрізні смисли патріотичного виховання, а саме:

- особистісна та національна гідність;
- реальність сприйняття соціального сучасного життя як неодмінна умова соціалізації;
- життєвий досвід як надбання особистості, що актуалізує стан готовності дитини діяти в різних ситуаціях;
- безпека, милосердя та практики підтримки життя.

Авторами представлено три рівня реалізації змісту національно-патріотичного виховання:

- мікро-рівень найближчого соціального простору (сім'я, родина);
- мезо-рівень розширеного соціального простору (ЗДО, вулиця, місто/селище);
- макро-рівень великого соціуму (Україна як країна серед інших країн світу).

Структура програми:

1. Завдання і зміст освітньо-виховної роботи зі старшими дошкільниками.
2. Показники і рівень сформованості соціально-громадянської компетентності в напрямі патріотичного виховання.
3. Орієнтовний тематичний план.
4. Умови, форми і методи реалізації завдань патріотичного виховання.
5. Завдання щодо взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців.

Актуальним на сучасному етапі буде використання педагогами закладів дошкільної освіти програми соціально-емоційного розвитку дітей дошкільного віку «Веселі друзі».

Програма розроблена на основі шведської концепції, яка ґрунтується на наукових дослідженнях організації – Асоціації співпраці задля соціально-емоційного навчання, а також на роботах психологині Боділ Ваннберг.

Ресурси програми:

- цикл із 16 мультфільмів та книг про 5-х друзів-тварин;
- запитання для обговорення до кожної з 16 історій;
- набір 5 м'яких іграшок;
- методичні рекомендації для педагогів та поради щодо імплементації інструменту в освітній процес;
- мобільний застосунок «Веселі друзі» (Peppy Pals Global-EQ for kids);
- 27 карток з назвами емоцій., розмальовки, дипломи.

Реалізація програми передбачає тісну співпрацю з психологічної службою закладу дошкільної освіти та допомагає розвивати навички в межах п'яти основ соціально-емоційного навчання, такі як: самоконтроль, самоусвідомлення, суспільна свідомість, соціальні навички, відповідальне прийняття рішень.

Одним із важливих завдань освіти на сучасному етапі є психологічна підтримка усіх учасників освітнього процесу.

Рекомендуємо курс психосоціальної підтримки дітей та педагогів закладів дошкільної та загальної середньої освіти «Благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики психосоціальної підтримки».

Цей курс було розроблено науковим партнером the LEGO Foundation – MHPSS Collaborative, яка є глобальним хабом у сфері досліджень, інновацій, навчальних програм та комунікаційних кампаній щодо підтримки психічного здоров'я дітей та дорослих.

Унікальністю програми є використання гри і діяльнісного підходу як ключових механізмів психосоціальної підтримки дітей і педагогів, їхнього благополуччя в закладі освіти в умовах надзвичайних ситуацій. Основними темами, які розглядаються впродовж курсу є:

- благополуччя і навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій;
- психосоціальна підтримка та гра;
- вплив стресу на благополуччя та навчання дітей;
- роль педагога у підтримці благополуччя дітей: шість ключових стратегій;
- створення безпечного освітнього середовища;
- підтримка позитивної поведінки;
- сприяння соціально-інтерактивному середовищу;
- розвиток соціально-емоційних навичок та умінь подолання стресу через гру;
- благополуччя педагогів.

У межах «Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки» за ініціативою першої леді України Олени Зеленської експерти відзначають важливість ігрових занять із дітьми. Педагоги та дитячі психологи телеграм-каналу «Підтримай дитину» <https://t.me/pidtrumaidutuny> постійно створюють та публікують ідеї для занять із дошкільнятами, ігри для перерв та під час перебування з дітьми в укриттях.

Рекомендуємо для ознайомлення посібник «Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни», розроблений Громадською організацією «GoGlobal» спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у межах програми «Мріємо та діємо». У даному посібнику зібрані практичні поради та інструменти, які допоможуть впоратись зі стресом від війни та адаптуватись до нових умов.

У посібнику ви знайдете відповіді на такі питання:

- чому вчителю важливо піклуватися про свій емоційний стан?
- як піклуватися про себе та налаштуватися на роботу в умовах невизначеності?
- як діти різного віку переживають та реагують на стрес війни?
- чому проблеми булінгу, суїцидальної поведінки та насильства актуалізуються в період війни і як варто діяти вчителю?

- як підтримати дітей та які техніки може застосовувати вчитель, аби допомогти учням впоратися зі стресом?

Пропонуємо педагогам ознайомитись із Інструментарієм оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи: методичні рекомендації Київ Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України (авт. Піроженко Т.О., Карабаєва І.І., Соловійова Л.І., Хартман О.Ю.)

У методичних рекомендаціях узагальнено матеріали прикладного наукового дослідження «Готовність дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи», яке виконано співробітниками лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України у 2021-2023 рр.

Обласні ресурси дошкільної освіти:

Сайт Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

<http://hoippo.km.ua>

YOU TUBE канал відеоматеріал «Дошкілля Хмельниччини»
<https://www.youtube.com/channel/UCIsbMzhKUQaynRtpPsQr> - QCQ

Група швидкого реагування для спеціалістів, методистів, консультантів, які відповідають за дошкільну освіту у ТГ у Viber «Майбутнє дошкілля Хмельниччини»

Блог методичних матеріалів «Дошкільний світ Хмельниччини»
svitdoshkillia.blogspot.com

Цифровий методичний кейс педагогів дошкільної освіти ОТГ
<https://metodcacepedagog.blogspot.com/>

Спільноти у Facebook:

«Порадник педагога ЗДО» <https://www.facebook.com/groups/343214019466020>

«Дошкілля Хмельниччини» <https://www.facebook.com/groups/752227128244877/> - 394553467867

«Наш Афлатот (Хмельницька область)» <https://www.facebook.com/groups/465886650411355/>

«Долонька» <https://www.facebook.com/groups/1914367918650175/>

«English box for kids and their teachers» <https://www.facebook.com/groups/774406250046212> -

Музична скринька для дошкілля Хмельниччини

<https://www.facebook.com/groups/1072089190262434>

Спортивні намистинки для дошкілля Хмельниччини
<https://www.facebook.com/groups/4866>

Галина Думанська,
методист Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

Формування обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в географічній складовій природничої освітньої галузі на засадах діяльнісного підходу

Нової української школи – запровадження Державного стандарту базової середньої освіти третього покоління. Географічний складник природничої галузі (так само, як й астрономічний, біологічний, фізичний, хімічний) необхідний для формування ключових компетентностей (вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) мовою, здатність спілкуватися іноземними мовами, математична компетентність, компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності) у природничих науках і